

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет ветеринарної медицини
та біотехнологій імені С. З. Гжицького
Факультет економіки та менеджменту
Кафедра економіки підприємства, інновацій та дорадництва
в АПК імені І. В. Поповича

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету економіки та
менеджменту

Гримак О. Я.
« 06 » 08 2021 Р.

**ПРОГРАМА КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ З
ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО
(БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА ОСВІТНЬОЮ
ПРОГРАМОЮ «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА» СПЕЦІАЛЬНОСТІ
051 – «ЕКОНОМІКА»**

Львів 2021

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену з фундаментальних дисциплін для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Економіка підприємства» спеціальності 051– «Економіка»

Укладач - кандидат економічних наук, старший викладач кафедри історії України, економічної теорії та туризму Г. П. Вислободська

Програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри історії України, економічної теорії та туризму «27» квітня 2021 року (протокол № 4-1).

Завідувач кафедри історії України,
економічної теорії та туризму

(підпис)

Л. П. Кушнір

Погоджено навчально-методичною комісією спеціальності 051 «Економіка» «28» квітня 2021 р. (протокол № 3).

Голова НМКС

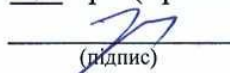

(підпис)

П. М. Музика

Схвалено рішенням навчально-методичної ради факультету економіки та менеджменту

«5» травня 2021 р. (протокол № 6).

Голова НМРФ

(підпис)

С. І. Поперечний

Схвалено рішенням вченої ради факультету економіки та менеджменту

«26» серпня 2021 р. (протокол № 1).

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програму комплексного кваліфікаційного екзамену складено відповідно до: стандарту вищої освіти України для першого (бакалаврського) рівня спеціальності 051 «Економіка», затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 13.11.2018 р. № 1244;

Освітньо-професійної програми «Економіка підприємства» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 051 - «Економіка», затвердженого наказом ректора Львівського університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького 27 серпня 2020 року № 138;

Тимчасового положення про організацію освітнього процесу у Львівському національному університеті ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького, затвердженого наказом ректора університету 30.06.2015 р. № 136 ;

Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії у Львівському університеті ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, затверджено наказом ректора університету від 20 травня 2015 року № 89.

Програма кваліфікаційного екзамену з фундаментальних дисциплін передбачає оцінювання рівня сформованої таких *компетентностей* випускників:

здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

здатність до адаптації та дій в новій ситуації;

здатність бути критичним і самокритичним;

здатність приймати обґрунтовані рішення;

здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях;

розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки;

здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати;

розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави;

здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин;

здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію;

здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення;

здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

Результати навчання, що підлягають перевірці за результатами кваліфікаційного екзамену з фундаментальних дисциплін:

відтворити моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя;

знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки;

розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем;

застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади);

використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності;

пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки;

усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави;

вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин;

застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні;

вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки;

виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків;

оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації

державною та іноземною мовами;

вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів;

показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення;

демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

Результати навчання та рівень сформованості компетентностей випускників перевіряються на основі програмного матеріалу з таких фундаментальних економічних дисциплін: *«Макроекономіка»*, *«Мікроекономіка»*, *«Історія економіки та економічної думки»*.

2. ПРОГРАМИ ДИСЦИПЛІН, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВУ АТЕСТАЦІЮ

2.1. Макроекономіка

1. Національна економіка та економічна система.
2. Модель кругопотоку.
3. Показники обсягу національного виробництва (номінальний та реальний ВВП, природний ВВП)
4. Методологія обчислення ВВП, ЧВП, НД.
5. Показники рівня зайнятості (рівень безробіття, рівень зайнятості, коефіцієнт участі у робочій силі).
6. Показники рівня цін (Індекс Леспейреса, Пааше і Фішера)
7. ІСЦ і дефлятор ВВП, їх відмінності.
8. Показники розподілу доходів та рівня життя.
9. Фактори виробництва національного доходу. Виробнича функція.
10. Чинники, що визначають величину національного доходу.
11. Номінальний і реальний використовуваний дохід.
12. Диференціація доходів (коефіцієнт Джинні, децильний коефіцієнт, крива Лоренца).
13. Суть функціонального розподілу національного доходу.
14. Функції споживання і заощадження, гранична схильність до споживання та заощадження.
15. Вибір заощадником активу. Види заощаджень.
16. Кейнсіанська функція споживання.
17. Суть та аналіз інвестицій. Валові і чисті інвестиції.
18. Сутність, фактори та типи економічного зростання.
19. Неокласична модель економічного зростання: нагромадження капіталу та науково-технічний прогрес.
20. Втрати від безробіття та його причини.
21. Суть і види інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції.
22. Політика доходів та її ефективність, дезінфляція.

23. Інфляція у країнах з перехідною економікою та в Україні.
24. Суть та функції грошей. Грошова системи та її типи.
25. Попит на гроші. Функція попиту на гроші.
26. Державний бюджет та його доходи. Державні видатки.
27. Дискреційна та недискреційна фіскальна політика.
28. Ефективність активної та пасивної макроекономічної політики.
29. Правила проведення монетарної і фіскальної політики.

2.2. Мікроекономіка

1. Суб'єкти та об'єкти економічних відносин на макрорівні.
2. Взаємодія попиту та пропозиції і ринкова рівновага.
3. Дугова еластичність попиту. Точкова еластичність попиту.
4. Еластичність попиту за ціною.
5. Еластичність попиту за доходом.
6. Еластичність пропозиції за ціною та її визначники.
7. Економічний зміст та наслідки призначення субсидій споживачам.
8. Дотація та еластичність попиту і пропозиції.
9. Непрямі податки та еластичність попиту і пропозиції.
10. Корисність товару та її властивості. Гранична корисність.
11. Крива індиверентності. Граничний коефіцієнт заміщення двох товарів.
12. Бюджетна пряма та поведінка споживача на ринку.
13. Виробнича функція та її властивості.
14. Виробнича функція Леонт'єва. Неокласична виробнича функція.
15. Закон ефекту масштабу. Зростаючий, незмінний та спадний ефекти масштабу.
16. Максимізація прибутку фірми (теорія про цілі фірми).
17. Управлінська теорія про цілі фірми.
18. Теорія агентських угод про цілі фірми.
19. Економічні та бухгалтерські витрати фірми.
20. Короткострокові витрати фірми.
21. Прибуток: суть і види.
22. Ціна і випуск продукції в умовах чистої монополії.
23. Ціна і випуск продукції в умовах досконалої конкуренції.
24. Ціна і випуск монополістично-конкурентної фірми у короткостроковому періоді.
25. Довгострокова рівновага фірми в умовах монополістичної конкуренції.
26. Нецінова конкуренція на ринку монополістичної конкуренції.
27. Ламана крива попиту: не змовницька олігополія.
28. Поведінка фірми-олігополіста в умовах таємної змови та в умовах лідерства у цінах.
29. Монополістична конкуренція та економічна ефективність.

30. Олігополія та економічна ефективність.

2.3. Історія економіки та економічної думки

1. Основні етапи еволюції первісного суспільства та його господарства.
2. Економічна думка Стародавнього Сходу.
3. Економічна думка Античного Світу.
4. Розвиток економічних відносин в період розквіту Середньовіччя.
5. Генезис та етапи розвитку феодалізму у Західній Європі.
6. Фома Аквінський, його економічні погляди і вчення про справедливу ціну
7. Економічна думка України доби Середньовіччя.
8. Особливості первісного нагромадження капіталу в провідних країнах Західної Європи і США.
9. Концепція раннього та пізнього меркантилізму.
10. Буржуазні революції в Європі та США і їх наслідки.
11. Промисловий переворот в Англії, Франції, Німеччині та США та його вплив на еволюцію світової економіки.
12. Економічні причини та наслідки Великих географічних відкриттів.
13. Зародження ліберальної економічної думки.
14. Школа фізіократів.
15. Економічні вчення Ф. Кене та А. Тюрго.
16. Розвиток класичної політичної економії.
17. Передумови виникнення і особливості німецької історичної школи.
18. Розвиток протекціонізму у США, Японії та Німеччині.
19. Економічні ідеї авторів утопічного соціалізму.
20. Дрібнобуржуазний соціалізм Сісмонді і Прудона.
21. Еволюція марксистського економічного вчення.
22. Сутність маржиналізму та характеристика його шкіл.
23. Передумови зародження і етапи розвитку інституціоналізму.
24. Кейнсіанство та його основні принципи.
25. Неокейнсіанські доктрини державного регулювання економіки.
26. Переваги та недоліки кейнсіанства та неокейнсіанства.
27. «Неокласичний синтез» П. Самуельсона і метод «Витрати - випуск» В.Леонтьєва.
28. Неолібералізм Фрейбурзької школи.
29. Економіка України в роки Другої світової війни та повоєнної відбудови (1939—1950 рр.).
30. Еволюція концепції інформаційного суспільства, його суть та основні риси.
- 31.

3. СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

Екзаменаційний білет складається з трьох запитань. Перше - з дисципліни «Макроекономіка», друге – «Мікроекономіка», третє – «Історія економіки та економічної думки».

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Результати комплексного державного екзамену оцінюються за 100-бальною шкалою. Зміст відповіді на кожне запитання оцінюється за 30 – бальною шкалою; уміння презентувати свою відповідь – за 10-бальною шкалою.

Відповідь на запитання, яка оцінюється 30-а балами, повинна відповідати таким вимогам:

розгорнутий, вичерпний виклад змісту зазначеної у запитанні проблеми; повний перелік категорій та законів, необхідних для розкриття змісту запитання;

виявлення творчих здібностей щодо розуміння, викладення й використання навчально-програмного матеріалу;

здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки й узагальнення;

уміння користуватися методами наукового аналізу явищ та процесів і характеризувати їх риси та форми виявлення;

демонстрація здатності висловлювати та аргументувати своє ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;

використання актуальних фактичних та статистичних даних, знання дат та історичних періодів, які підтверджують тези відповіді на питання;

знання необхідних законів і нормативних актів України, міжнародних та міждержавних угод з обов'язковим на них посиланням під час розкриття питань, які цього потребують;

засвоєння основної та додаткової літератури.

Відповідь на питання оцінюється 20-а балами, якщо:

не розкрито два пункти із зазначених у вимогах, які потрібні для вичерпної відповіді на питання;

зміст питання розкритий в цілому правильно, з дотриманням зазначених вимог, але зроблені незначні помилки при: а) використанні категоріального апарату; б) посиланні на конкретні історичні періоди та дати; в) формулюванні назв установ та завдань, які стоять перед ними; г) визначенні авторства і змісту в цілому правильно зазначених теоретичних концепцій, що спотворює логіку висновків під час відповіді на конкретне питання.

Відповідь на питання оцінюється 10-а балами, якщо:

не розкрито чотири пункти із зазначених у вимогах, які потрібні для вичерпної відповіді на питання

питання розкрито в цілому правильно, з дотриманням зазначених вимог, але допущені значні помилки при: а) використанні категоріального апарату; б) посиланні на конкретні історичні періоди та дати; в) формулюванні назв установ та завдань, які стоять перед ними; г) визначенні авторства і змісту в цілому правильно зазначених теоретичних концепцій, що спотворює логіку висновків

під час відповіді на конкретне питання.

Відповідь на питання оцінюється 5-а балами, якщо:

не розкрито шість пунктів з десяти, зазначених у вимогах, які потрібні для вичерпної відповіді на питання;

питання розкрито в цілому правильно, з дотриманням зазначених вимог, але зроблені значні помилки при: а) використанні категоріального апарату; б) посиланні на конкретні історичні періоди та дати; в) формулюванні назв установ та завдань, які стоять перед ними; г) визначенні авторства і змісту в цілому правильно зазначених теоретичних концепцій, що спотворює логіку висновків під час відповіді на конкретне питання.

Відповідь на питання оцінюється на нуль балів, якщо:

не розкрито більше, ніж 8 пунктів із зазначених у вимогах, які потрібні для вичерпної відповіді на питання;

зміст відповіді дає підставу стверджувати, що студент, який складає екзамен, неправильно зрозумів зміст запитання чи не знає правильної відповіді і тому не відповів на нього по суті, допустивши грубі помилки.

Загальні результати кваліфікаційного екзамену за 100-бальною шкалою переводяться в 4-бальну з використанням співвідношень, поданих у таблиці.

Таблиця 1

Шкали підсумкового оцінювання результатів комплексного кваліфікаційного екзамену за фахом

100-бальна шкала	Національна шкала	Шкала ECTS
90-100	Відмінно	A
82-89	Добре	B
74-81		C
64-73	Задовільно	O
60-63		E
0-59	Незадовільно	F

Повторне складання (перескладання) кваліфікаційного екзамену з метою підвищення оцінки не дозволяється. Студент, який отримав незадовільну оцінку за результатами складання комплексного екзамену відраховується з університету. Йому видається академічна довідка встановленого взірця.

Список рекомендованої літератури

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка / за ред. С. Панчишина та П. Островерха. Київ, 2017. 567с.
2. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник : у 2 кн. / С. М.Панчишин та ін. За ред. С. М. Панчишина і П. І. Островерха.– 4-те вид., виправл. та доп. Львів: Априорі, 2020. 648 с.
3. Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Баластрик Л. О. Макроекономіка: підручник / за редакцією В. Д. Базилевича. Київ: Знання, 2008. 743 с.

4. Веріан Г. Р. Макроекономіка: Європейський контекст. Пер. з англ. С. Слухая. Київ: Лібра, 2006. 632 с.
5. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Мікроекономіка: навчальний посібник / Н.П. Мацелюх та ін. Ірпінь, 2018. 298 с. URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/2737/3/2668_IR.pdf
6. Економічна теорія: макро- і мікроекономіка / за ред. З. Ватаманюка, С. Панчишина. Київ : Альтернативи, 2003. 606 с.
7. Економічна теорія: підручник / В.Д. Лагутін та ін. За заг. ред. В.Д. Лагутіна. Київ, 2017. 608 с.
8. Економічні теорії в системі наукових економічних знань: навчальний посібник / Н.П. Мацелюх та ін. К. : «Центр учбової літератури», 2015. 226 с.
9. Історія економіки та економічної думки : підручник / за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. Тернопіль : ТНЕУ, 2015. 792 с.
10. Історія економічних вчень : підручник / за ред. Тарасевича В. М., Петруні Ю. Є. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 352 с.
11. Історія економічних учень: підручник / за ред. В.Д. Базилевича. Київ: Знання, 2018. 775 с.
12. Кібік О. М., Редіна Є. В., Хаймінова Ю. В., Котлубай В. О., Примаченко І. Ф., Калмикова Н. Ю. Макроекономіка. Мікроекономіка: практикум / О. М. Кібік та ін. Одеса, 2020. 76 с.
13. Козакова О. М., Забарна Е. М. Макроекономіка : підручник. Херсон: Олді-плюс, 2018. 428 с.
14. Макроекономіка. Курс лекцій: навчальний посібник для дистанційного навчання / за ред. В. В. Кириленка. Тернопіль: Економічна думка, 2008. 250 с.
15. Мікроекономіка : конспект лекцій / укладачі : Ю. М. Петрушенко, О. В. Дудкін, Н. М. Костюченко. Суми, 2013. 206 с.
16. Мікроекономіка: підручник / за заг. ред. Буряка П.Ю. та Гупала О.Г. Київ: Хай-Тек Прес, 2012. 560 с.
17. Мікроекономіка: підручник / за наук. ред. А. П. Наливайка. Київ: КНЕУ, 2011. 446 с.
18. Оверченко В. І., Мажак З. М., Софій М. І. Мікроекономіка: навчальний посібник / за ред. О. Л. Ануфрієвої. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2015. 348 с.
19. Пармаклі Д.М., Філіппова С.В., Добрянська Н.А. Історія економічних вчень: навчальний посібник. Одеса, 2018. 113 с.
20. Шевченко О. О. Історія економіки та економічної думки. Сучасні економічні теорії: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 280 с.
21. Якобчук В. П., Богоявленська Ю.В., Тищенко С.В. Історія економіки та економічної думки : навчальний посібник Київ : Центр учбової літератури, 2015. 476 с.